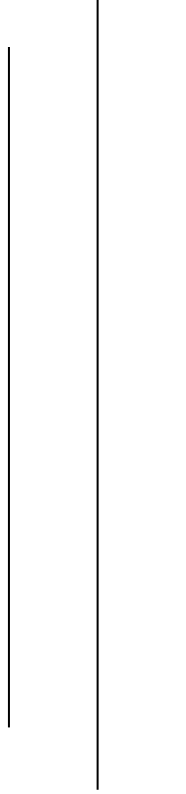

सचिव

होमस्टे संचालन कार्यविधि, २०७५

प्रदेश सरकार

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

गण्डकी प्रदेश, पोखरा

सचिव

सचिव

होम स्टे संचालन कार्यविधि, २०७५

स्थानीय समुदायको संलग्नतामा स्वरोजगारका अवसर सिर्जना गर्न, ग्रामीण अर्थतन्त्रमा योगदान पुर्याउन एवं पर्यटनको माध्यमबाट ग्रामीण पर्यापर्यटनको विकास, प्रबर्द्धन, व्यवस्थापन र नियमन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, गण्डकी प्रदेश, प्रदेश सरकारले यो होम स्टे संचालन कार्यविधि, २०७५ बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "होम स्टे संचालन कार्यविधि, २०७५" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि गण्डकी प्रदेशभर लागू हुनेछ ।

(३) यो कार्यविधि प्रदेश सरकार, मन्त्रपरिषदले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा, -

(क) "होम स्टे" भन्नाले पर्यटकलाई आवास, खाना र अन्य सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले, आफ्नै घर वा समुदायमा निजी वा सामुहिक रूपमा संचालन गरिएको घरवास सेवा सम्झनु पर्छ ।

(ख) "सामुदायिक होम स्टे" भन्नाले ग्रामीण क्षेत्रमा कम्तीमा पाँच वटा अलग अलग स्वामित्व भएका घरधनीले सामुहिक रूपमा व्यवस्थापन गरी संचालन गरेको होम स्टेलाई सामुदायिक होम स्टे सम्झनु पर्छ ।

(ग) "निजी होम स्टे" भन्नाले ग्रामीण क्षेत्रमा एकल रूपमा दर्ता गरी निजी स्तरमा संचालित होम स्टेलाई निजी होम स्टे सम्झनु पर्छ ।

(घ) "मन्त्रालय" भन्नाले गण्डकी प्रदेशको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "कार्यालय" भन्नाले प्रदेशको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत स्थापना भएका पर्यटन हेर्ने कार्यालय सम्झनु पर्छ ।

(च) "स्थानीय तह" भन्नाले होम स्टे संचालन हुने महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा गाउँपालिका सम्झनु पर्छ ।

(छ) "होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समिति" भन्नाले दफा ९, बमोजिमको समिति सम्झनु पर्छ ।

(ज) "होम स्टे इकाई" भन्नाले होम स्टे संचालन गर्न व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत रहेका प्रत्येक घर सम्झनु पर्छ ।

सचिव

सचिव

३. उद्देश्य: होम स्टे संचालनका मुख्य उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछन, -

- (क) ग्रामीण क्षेत्रमा पर्यटन प्रवर्धन गरी त्यसबाट प्राप्त प्रतिफल ग्रामीण समुदायसम्म पुर्याउने,
- (ख) ग्रामिण क्षेत्रका जनतालाई पर्यटन व्यवसायमा सहभागी गराई जीवनस्तर सुधार गर्ने,
- (ग) होम स्टेको माध्यमबाट ग्रामीण तथा स्थानीयस्तरमा स्वरोजगारको अवसर सृजना गर्ने,
- (घ) ग्रामीण पर्यटनमा रमाउने पर्यटकलाई सहज बसोबासको व्यवस्थापन गरी गाउँका ऐतिहासिक, धार्मिक र रमणीय स्थानको बारेमा जानकारी दिने,
- (ङ) पर्यटकलाई सुलभ, सरल र सहज वातावरणमा स्थानीय परिकार, रितीरिवाज, कला संस्कृति र रहनसहनको उत्कृष्ट अनुभव प्रदान गर्ने ।

४. दर्ताका लागि निवेदन दिने: (१) होम स्टे संचालन गर्न चाहने व्यक्ति वा समुदायले देहाय बमोजिमका कागजात सहित अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा रु. १००।- को रसिद काटी सम्बन्धित स्थानीय तहमा निवेदन दिनु पर्नेछ,-

- (क) सामुदायिक होम स्टेको हकमा कम्तीमा पाँच जना घरधनीले आ-आफ्नो घरमा सामूहिक रुपमा होम स्टे सञ्चालन गर्न सहमत भएको लिखित प्रतिवद्धता र वडा कार्यालयको सिफारिस तथा निजी होम स्टेका लागि सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस,
- (ख) जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा वा पैतृक सम्पत्ती यकिन हुने प्रमाण वा मञ्जुरीनामा वा भाडामा लिएको भए सो को सम्झौताको प्रतिलिपि र शहरी क्षेत्रभित्र भएमा नक्सापासको प्रतिलिपि,
- (ग) होम स्टे संचालकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुखले तोकेको प्रतिनिधिको संयोजकत्वमा सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष, स्थानीय तहका स्वास्थ्य, कृषि र वन वातावरण हेर्ने कर्मचारी समेतको पाँच सदस्यीय समितिले निरीक्षण गरी अनुसूची-२ बमोजिमको मापदण्ड पूरा भए नभएको बारे स्थानीय तहको कार्यालयमा एक महिनाभित्र प्रतिवेदन दिनु पर्नेछ । समितिले आफ्नो कामको सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार विज्ञहरुको सहयोग लिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको निरीक्षणबाट तोकिएको मापदण्ड पूरा भएको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा सम्बन्धित स्थानीय तहको कार्यालयले सात दिनभित्र दश हजार रुपैयाँ शुल्क लिई दर्ता गर्नु पर्नेछ र अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा होम स्टे संचालन प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ । सोको जानकारी मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

सचिव

सचिव

(४) मापदण्ड पूरा नगरेकाको हकमा आवश्यक सुधार गर्न समय दिई पुनः निरीक्षण गरी उपदफा (३) बमोजिम दर्ता प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम होम स्टे दर्ता गर्दा र दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिम होम स्टे नवीकरण गर्दा लाग्ने शुल्क सम्बन्धित स्थानीय तहको ग४ समूहको बाँडफाँट हुने राजस्व खातामा राख्नु पर्नेछ । यसरी प्राप्त भएको राजस्वको ४० प्रतिशत रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले प्रदेश संचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

५. होम स्टे दर्ताका लागि न्यूनतम मापदण्डहरू: (१) होम स्टे दर्ताका लागि देहाय बमोजिमका न्यूनतम मापदण्ड पूरा गर्नु पर्नेछ:

(क) पाहुनाको लागि हरेक घरमा कम्तीमा एक कोठा र दुई बेड भएको हुनु पर्ने र बढीमा चारकोठा र आठ बेड मात्र राख्न पाईने,

(ख) शौचालय र स्नानगृहको अनिवार्य व्यवस्था भएको हुनु पर्ने,

(ग) घरायसी र वातावरणीय सरसफाईको राम्रो व्यवस्था हुनु पर्नेछ र फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि कुहिने तथा नकुहिने फोहरको छुट्टाछुट्टै व्यवस्था भएको हुनु पर्ने,

(घ) सेवा, सुविधा र गुणस्तरका आधारमा खानपानका वस्तुहरू र आवासको आधारमा औचित्यपूर्ण मूल्य सहितको मेनुको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने,

(ङ) संचारका न्यूनतम सुविधाहरू जस्तै टेलिफोन वा ईन्टरनेटको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने,

(२) होम स्टे दर्ताको लागि आवश्यक अन्य मापदण्ड अनुसूची-२ बमोजिम हुनेछ ।

६. होम स्टेको वर्गीकरण: यस कार्यविधिको अनुसूची-२ मा उल्लेखित मापदण्ड पूरा गरी अलग अलग स्वामित्व भएका कम्तीमा पाँच वटा घरधनीले सामुहिक व्यवस्थापन गरी संचालन गरेको होम स्टेलाई सामुदायिक ग्रामीण होम स्टे र ग्रामीण क्षेत्रमा कुनै व्यक्तिले एकल रूपमा दर्ता गरी निजीस्तरमा सञ्चालित होम स्टेलाई निजी होम स्टेको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

७. होम स्टेका मुख्य पर्यटकीय क्रियाकलाप: (१) होम स्टे सञ्चालकले मनोरञ्जनका लागि पाहुनाको चाहना अनुसार स्थानीय क्षेत्रमा सञ्चालन हुने सांस्कृतिक कार्यक्रम र परम्परागत खेलमा सहभागी गराउने, उपलब्ध हुने क्षेत्रमा जंगल ट्रेक, इकोट्रेक, कृषि फार्म अवलोकन, अध्ययन तथा सिकाइ केन्द्र, संग्रहालय, दृश्यावलोकन आदि जस्ता मुख्य पर्यटकीय क्रियाकलाप कार्यक्रमको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा लेखिएदेखि बाहेक होम स्टेले देहाय बमोजिमको कार्यक्रमको आयोजना गर्नु पर्नेछ ।

सचिव

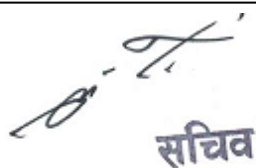

सचिव

- (क) स्थानीय प्रचलन अनुसार फूलमालाका साथ पर्यटक स्वागतको व्यवस्था गर्ने,
- (ख) पर्यटकहरूलाई सामुदायिक भवन वा खुला ठाउमा मौलिक परम्परा वा सांस्कृतिक आधारित सांस्कृतिक कार्यक्रमहरूको प्रस्तुती, मेला, जात्रा जस्ता गतिविधीहरू आयोजना गरी सहभागी गराउने,
- (ग) सांस्कृतिक सम्पदा, संग्रहालय, घरेलु तथा हस्तकला सामाग्री उत्पादन केन्द्र, रमणीय क्षेत्रको दृश्यावलोकन, झरना, जंगल, वन्यजन्तु तथा चरा अवलोकन आदिको व्यवस्था गर्ने,
- (घ) स्थानीय कृषि, घरेलु तथा हस्तकला प्रविधिमा सहभागी गराई पर्यटक तथा स्थानीय जनता बीच जीवनशैली, कला संस्कृति, भेषभुषा, आदि विषयमा अवलोकन, अनुभव तथा ज्ञानको आदान प्रदान गराउने,
- (ङ) होम स्टेमा बस्ने पर्यटकहरूलाई गाउँघरमा उत्पादित स्थानीय तथा प्राङ्गारिक खाना खुवाई फरकपनको अनुभूती दिने,
- (च) पर्यटकलाई होम स्टेमा रहँदा उत्कृष्ट आतिथ्यता सहित र पारिवारिक वातावरणमा बसिरहेको अनुभव दिलाउने,
- (छ) स्थानीय उत्पादन र संस्कृति झल्कने मायाको चिनो र फुल माला सहित पर्यटकलाई विदाई गर्ने,
- (ज) पर्यटक होम स्टेबाट विदाइ भएपछि एकपटक उनीहरू गन्तव्यमा पुगे नपुगेको जानकारी लिने ।

द. होम स्टेले दर्ता पश्चात पुरा गर्नुपर्ने अन्य मापदण्डहरू: होम स्टे सञ्चालकले दर्ता पश्चात पुरा गर्नुपर्ने अन्य मापदण्डहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्, -

- (क) सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी पर्यटक सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने,
- (ख) पर्यटकको स्वास्थ्य स्थितिको पूर्व जानकारी लिई सोही बमोजिमको खानपानको व्यवस्था गर्नु पर्ने,
- (ग) सामुदायिक होम स्टेको लागि कम्तिमा एक सामुदायिक भवन वा हलको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (घ) हरेक वर्ष लेखा परीक्षण गराउने र पर्यटकको तथ्याङ्क व्यवस्थित गरी राख्नु पर्ने,
- (ङ) प्रत्येक वर्ष पौष मसान्तसम्म आन्तरिक राजस्व विभाग अन्तर्गतका कार्यालयबाट कर चुक्ता गर्नु पर्ने,

सचिव

सचिव

(च) हाल संचालित संघीय सरकारका विभिन्न निकायमा दर्ता भएका होम स्टेहरू समेत २०७५ पौष मसान्तसम्म कर चुक्ता र अन्य आवश्यक विवरण सहित स्थानीय तहमा दर्ता गर्नु पर्ने,

(छ) होम स्टेमा आउने पर्यटकलाई सम्भव भएसम्म प्राकृतिक चिकित्साका गतिविधिहरू संचालन गरी बसाईका दिन लम्ब्याउन पहल गर्नु पर्ने ।

९. होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समिति: (१) सामुदायिक होम स्टे सञ्चालन गर्नका लागि संचालकले साधारण सभा वा भेला गरी देहाय बमोजिमको होम स्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति गठन गर्नु पर्नेछ, -

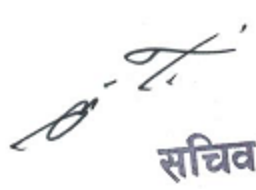
- (क) समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना - अध्यक्ष
- (ख) समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना - उपाध्यक्ष
- (ग) समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना - कोषाध्यक्ष
- (घ) समुदायका सदस्यहरूबाट महिला सदस्य - सदस्य
- (ङ) समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना सदस्य - सदस्य-सचिव

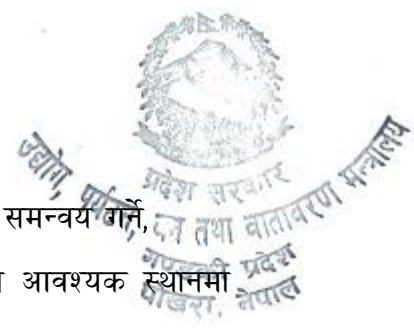
(२) होम स्टेमा सहभागी हुने घर संख्याको आधारमा समावेशी हुने गरी समुदायले थप ६ जना सम्म सदस्यको चयन गर्न सक्नेछ ।

(३) होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ, -

- (क) पर्यटकीय क्रियाकलापहरू र पर्यटक र संचालकहरूले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिताको बारेमा जानकारी गराउने ।
- (ख) आगन्तुक पाहुनाको स्वागत तथा आवासको व्यवस्था मिलाउने,
- (ग) पाहुनाको दर्ता तथा रेकर्डको व्यवस्था गर्ने,
- (घ) आयव्ययको श्रेस्ता व्यवस्थित र दुरुस्त राख्ने,
- (ङ) प्रत्येक होम स्टे र ग्रामीण क्षेत्रको सरसफाई तथा अन्य व्यवस्थापन पक्षको नियमित अनुगमन गर्ने,
- (च) स्थानीय पर्यटन प्याकेजहरूको निर्माण र प्रचार प्रसार गर्ने,
- (छ) स्थानीय प्रविधी, ज्ञान सिप, वातावरण, परम्परा, शैली, भेषभूषा, कला तथा संस्कृतिको संरक्षण गर्ने,
- (ज) सांस्कृतिक कार्यक्रमहरूको प्रदर्शन/व्यवस्थापन गर्ने,

सचिव

सचिव

- (झ) पाहुनाको स्वास्थ्योपचार र अन्य आकस्मिक सेवाको व्यवस्थापन र समन्वय गर्ने,
- (ञ) होम स्टे जाने पथचिन्ह (साइनेज) तथा लोकेसन म्याप तयार गरी आवश्यक स्थानमा राख्ने,
- (ट) पर्यटक आवास गृहमा उपलब्ध हुने सेवा, सुविधाको गुणस्तरका आधारमा मेनु/मुल्य निर्धारणमा एकरूपता कायम गर्ने,
- (ठ) प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पैतीस दिन भित्र पाहुना संख्या, प्रमुख क्रियाकलाप आय तथा व्यय देखिने वार्षिक प्रतिवेदन स्थानीय तहको कार्यालय, पर्यटन कार्यालय र प्रदेश मन्त्रालयमा पठाउनु पर्ने,
- (ड) स्थानीय तहको होम स्टे समन्वय समिति र प्रदेशमा रहेको पर्यटन मन्त्रालयसंग नियमित सम्पर्क र सञ्चार गर्ने,
- (ढ) अनुसूची-४ बमोजिमको सूचना पाहुनाले देख्ने स्थानमा राख्नु पर्ने,
- (ण) होम स्टे विकास, प्रबर्धन तथा व्यवस्थापनका लागि अध्ययन, अवलोकन भ्रमण जस्ता कार्य गर्ने,
- (त) होम स्टेको विकास, प्रबर्धन तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने।

१०. स्थानीय तह होम स्टे समन्वय समिति: (१) स्थानीय तहले होम स्टेको माध्यमबाट पर्यटन विकास, प्रबर्धन र समन्वय गर्नका लागि एक होम स्टे समन्वय समितिको गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) स्थानीय तहका प्रमुख वा अध्यक्ष वा निजले तोकेको सम्बन्धित वडाको प्रतिनिधिको संयोजकत्वमा सामुदायिक र निजी होम स्टे सञ्चालकका प्रतिनिधि, निजी पर्यटन व्यवसायी र आवश्यक विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू प्रतिनिधि रहने गरी ५ देखि ११ जना सम्मको स्थानीय तह होम स्टे समन्वय समिति गठन गर्न सकिनेछ ।

(३) स्थानीय तह होम स्टे समन्वय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ,

- (क) आफ्नो स्थानीय तहमा भएका होम स्टे व्यवस्थापन समितिहरू बीच समन्वय र सहजीकरण गर्ने,
- (ख) पूर्वाधार विकास र क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ग) आकस्मिक स्वास्थ्य सम्बन्धी सहयोग र समन्वय गर्ने,
- (घ) सम्भाव्य पर्यटकीय सम्पदाहरूको विवरण तयार गर्ने,
- (ङ) पर्यटकको संचार तथा सुरक्षामा समस्या देखिएमा सहयोग गर्ने,
- (च) आफ्नो स्थानीय तहमा पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना गर्ने र अभिलेख व्यवस्थित गर्ने,

सचिव

सचिव

(छ) स्थानीय कृषि उत्पादन प्रयोग गर्ने तथा प्राञ्जारिक कृषि प्रवर्धन गर्ने, स्थानीय कृषि जैविक प्रविधिमा सहयोग पुर्याउने ।

११. पर्यटन पूर्वाधार विकास योजनामा सहयोग सम्बन्धी व्यवस्था: होम स्टेमा पर्यटन पूर्वाधार विकास तथा संरक्षण सम्बन्धी योजनामा प्रदेश सरकारले आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्न सक्नेछ ।

१२. अनुगमन तथा निरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) मन्त्रालय वा स्थानिय तह वा तोकिएको निकायले आवश्यकतानुसार समय समयमा होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समितिका कार्यहरु तथा प्रत्येक होम स्टेको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(२) मन्त्रालय वा स्थानीय तह वा तोकिएको निकायबाट हुने अनुगमन तथा निरीक्षणका क्रममा तोकिएको मापदण्ड पूरा नगर्ने होम स्टेलाई मनासिव माफिकको म्याद दिई मापदण्ड पूरा गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभिन्न पनि मापदण्ड कायम गर्न नसकेका होम स्टेलाई मन्त्रालय वा तोकिएको निकायले निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

(४) स्विकृत कार्यक्रम तथा बजेट अनुसारको कामको कार्यान्वयनको क्रममा र कार्य सम्पन्न भएपछि मन्त्रालय वा मातहतका निकायबाट अनुगमन तथा निरीक्षणको काम हुनेछ ।

(५) कुनै होम स्टे संचालकले मापदण्ड पालना नगरेको वा सो सम्बन्धी गुनासो आएमा मन्त्रालयबाट कुनै पनि समयमा निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन गर्न सक्नेछ । सो निर्देशनको पालना गर्नु होम स्टे संचालकको कर्तव्य हुनेछ ।

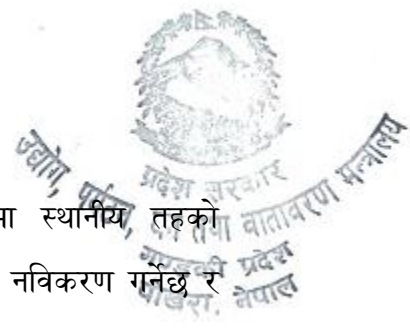
१३. नवीकरण: (१) सामुदायिक तथा नीजि होम स्टे सञ्चालकले देहाय बमोजिमको कागजात संलग्न गरी हरेक वर्ष होम स्टे नवीकरणको लागि स्थानीय तहको कार्यालयमा दुई हजार रुपैयाँको रसिद काटी निवदेन दिनु पर्नेछ ।

(क) नवीकरण अवधिसम्मको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र होम स्टेले पर्यटकलाई प्रदान गरेको सेवाको विवरण,

(ख) सामुदायिक होम स्टेको हकमा होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालक समितिको प्रगति प्रतिवेदन (पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गरेको भए सो को समेत प्रगति विवरण),

सचिव

सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिम नविकरणको लागि निवेदन पर्न आएमा स्थानीय तहको कार्यालयले होम स्टेको निरीक्षण गरी मापदण्ड पूरा भएकाको हकमा होम स्टेको नविकरण गर्नेछ र पूरा नभएका होम स्टेको नवीकरण हुने छैन ।

१४. **प्रचार प्रसार तथा बजारीकरण:** होम स्टेको होर्डिङ्ग बोर्ड, साइनबोर्ड, ब्रोसियर, पोष्टर, सिडी जस्ता प्रचार प्रसारका सामग्रीहरूको उत्पादन, वेबसाइट, पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन, उत्सव, मेला, महोत्सव, गैरआवासीय नेपालीसँगको सहकार्य, टुर अपरेटर तथा पत्रकारहरूलाई परिचयात्मक भ्रमण, भ्रमण प्याकेजको निर्माण तथा बिक्री जस्ता कृयाकलापहरू पर्यटन सम्बन्धी स्थानीय कार्यालय तथा संस्था र स्थानीय तहले नीजि क्षेत्रका ट्राभल तथा ट्रेकिङ्ग एजेन्सीसँग सहकार्य गरी होम स्टेको प्रचार प्रसार तथा बजारीकरण गर्न सक्नेछ ।

१५. **विविध:** (१) प्रसिद्ध धार्मिक तिर्थस्थलमा दर्शनको लागि आउने दर्शनार्थी तथा तीर्थालुहरूको वसोवास र खानपीनको बन्दोबस्त मिलाउन होम स्टे संचालनको लागि स्थानीय समुदाय समेतको सहभागितामा अनुरोध भएमा यस कार्यविधिको अन्य व्यवस्थाहरूको अधीनमा रही सञ्चालन अनुमति दिन सकिनेछ ।

(२) होम स्टेमा ट्राभल एजेन्सी मार्फत आउने पर्यटकको बीमा गराउने जिम्मेवारी सम्बन्धित ट्राभल एजेन्सीको हुनेछ । व्यक्तिगत रूपमा आउने पर्यटकको हकमा विमा गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित पर्यटकको नै हुनेछ ।

(३) होम स्टे संचालन गर्ने संचालकले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैङ्कको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र विदेशी मुद्राको कारोवार गर्नु पर्नेछ ।

(४) होम स्टे संचालन सम्बन्धी आधारभूत तालिम नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रशिक्षण प्रतिष्ठान लगायत अन्य स्वीकृती प्राप्त तालिम केन्द्रहरूबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

(५) पर्यटकीय गतिविधिमा नै असर पर्ने गरी नाजायज काम (ठगी, चोरी, महिला हिंसा र अमानवीय व्यवहार) गरेको भनी कुनै पर्यटकबाट निवेदन पर्न आई सो कसुर ठहर भएमा वा अनुगमनको क्रममा प्रमाणित भएमा त्यस्तो नीजि होम स्टे वा सामुदायिक होम स्टेको सदस्यलाई पुनः होम स्टे संचालन गर्न नपाउने गरी निजको दर्ता खारेज गर्न सकिनेछ ।

सचिव

सचिव

अनुसूची - १

(दफा ४ को उपदफा (१) संग सम्बन्धित)

होम स्टे दर्ताका लागि दिइने निवेदन

श्रीगा.पा./न.पा./उप म.न.पा./म.न.पा. को कार्यालय
..... ।

म/हामीहरूले वडा नं. टोल/गाउँ
.....मा संचालन गर्न लागेको होम स्टेलाई
होम स्टे संचालन कार्यविधि, २०७५ बमोजिम सामुदायिक/निजी होम स्टेको रूपमा दर्ता गरी पाउन
निवेदन गर्दछु/गर्दछौं ।

होम स्टे संचालन कार्यविधि निर्देशिका, २०७५ को अधिनमा रही आफ्नो होम स्टे संचालन
गर्नेछौं ।

संलग्न कागजात:

१. होम स्टे संचालन गर्ने निवेदकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।
२. होम स्टे संचालन गर्ने प्रत्येक घरधनीको जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा वा पैतृक सम्पत्ती झल्कने प्रमाण वा मञ्जुरनामा वा भाडामा लिएको भए सो को संझौताको प्रतिलिपि ।
३. प्रत्येक घरधनीले होम स्टे संचालन गर्न मञ्जुर गरेको कागजात सहित होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालक समितिको निर्णयको प्रतिलिपि ।
४. व्यवस्थापन समिति गठन तथा दर्ता गर्ने सम्बन्धी स्थानीय भेलाको निर्णय ।
५. सम्बन्धित वडाको सिफारिस ।
६. आधारभूत प्रशिक्षण लिएको भए सो प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

होम स्टे यूनिटहरू (दर्ता हुने व्यक्तिहरूको) विवरण ।

क्र.सं.	संचालकको नामथर	ठेगाना
१.		
२.		
३.		
४.		
५.		
...		

नोट: सामुदायिक होम स्टेको हकमा होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समितिको अध्यक्ष वा अधिकार
दिएको व्यवस्थापन समितिको सदस्यले निवेदन दिनु पर्नेछ ।

निवेदकको नामथर:

ठेगाना:

मिति:

सचिव

अनुसूची-२

सचिव

(दफा ४ को उपदफा (२) र दफा ५ को उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

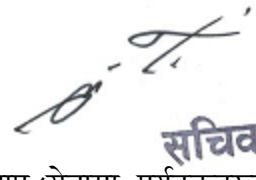
होम स्टे संचालनका आधारभूत मापदण्ड

१. होम स्टेका लागि घर, कोठा र शैया:

- (क) सहज पहुँचका लागि बाटोको प्रबन्ध भएको, घरहरू मौलिक संस्कृती झल्किने र हावा हुरी, जंगली जनावर आदिबाट सुरक्षित हुनुपर्ने, खुला, हिलो तथा धुलो रहित सफा सुगन्ध हुनु पर्नेछ ।
- (ख) होम स्टेमा पाहुनाका लागि कम्तीमा एउटा अलगगै कोठा हुनु पर्नेछ ।
- (ग) होम स्टे संचालन गर्ने एक घरमा बढीमा ४ कोठा पर्यटकका लागि छुट्याउन सकिनेछ ।
- (घ) एउटा कोठामा बढीमा २ वटा मात्र ओछ्यान रहनुपर्नेछ । ओछ्यान कम्तीमा ६.५ फिट लम्बाई र ३ फिट चौडाईको हुनु पर्नेछ ।
- (ङ) भुईँमा कार्पेट वा राडी वा सफा गुन्द्री ओछ्याएको हुनु पर्नेछ ।
- (च) ढोकामा खुट्टा पुछ्ने बोरा वा डोरम्याट भएको हुनु पर्नेछ ।
- (छ) नरम खालको सेतो तन्ना भएको र सेतै खोल भएका ओढ्नेको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- (ज) भित्तामा वा ढोकाको पछाडि पट्टि लुगा झुण्ड्याउने व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।
- (झ) कोठामा विजुली बत्ती वा लाल्टिन वा मैस वा टुकी पानस वाल्ने व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- (ञ) सुत्नेकोठामा धुवाँ आउने हुनु हुँदैन । भान्सा कोठा र भ्याङ्ग कोठा पर्यटक सुत्नुका लागि प्रयोग हुनु हुँदैन ।
- (ट) सुत्ने कोठामा राम्रा राम्रा दृश्य र स्थानीय संस्कृति झल्किने तस्विरहरू भएमा राम्रो हुनेछ ।
- (ठ) फोहोर फाल्ने एउटा टोकरी (डस्टबीन) को व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- (ड) प्रत्येक पाहुनाका लागि एकजोर चप्पलको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- (ढ) भित्तामा एउटा अर्धकद देखिने ठूलो ऐना झुण्डाएको हुनु पर्नेछ ।
- (ण) सम्भव भएसम्म सुत्ने कोठामा चिया टेवल राख्नु राम्रो हुनेछ ।
- (त) सम्भव भएसम्म सुत्ने कोठामा २ वटा कुर्सी राख्नु राम्रो हुनेछ ।
- (थ) पर्यटकले देख्ने ठाउँमा त्यस होम स्टेका फरक खालका विशेषता र धार्मिक, ऐतिहासिक तथा रमणीय स्थानको बारेमा जानकारी दिने बोर्ड राख्नु राम्रो हुनेछ ।
- (द) पर्यटकले पालना गर्नु पर्ने अनुसूची-४ बमोजिमका आचार संहिता प्रष्ट देखिने गरी उपयुक्त स्थानमा टाँस्नु पर्नेछ र सो आचार संहिताको बारेमा पाहुनालाई शुरुमै जानकारी दिनु पर्नेछ ।

सचिव

सचिव

(ध) मेनुमा उल्लेख भए बाहेकका अन्य क्रियाकलाप/सेवामा पर्यटकहरूलाई अतिरिक्त शुल्क तिर्ने बाध्य पार्न हुँदैन ।

२. शौचालय र स्नान घर:

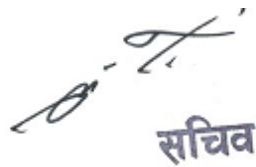
- (क) सुविधायुक्त र सफा शौचालय हुनु पर्नेछ ।
- (ख) होम स्टे संचालन गर्ने घर वा समुदायले नुहाउनका लागि सुविधायुक्त र सफा स्नान घरको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (ग) स्नान घरमा पानीको बाल्टी, मग, सावुन, रुमाल आदि आधारभूत वस्तुहरू हुनु पर्नेछ ।

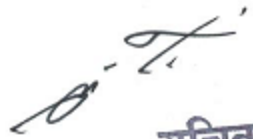
३. भान्सा कोठा र खाना खाने व्यवस्था:

- (क) पाहुना राख्ने घर/कोठा नजिक गाई भैसी अथवा भेडा बाखा, सुगुर, कुखुरा आदि वाधन वा पालन पाइने छैन ।
- (ख) धेरै धुवाँ नहुने भान्सा (उन्नत वा सुधारिएको चुलो) भएको हुनु पर्नेछ ।
- (ग) पानीको सुविधा मिलाउनु पर्ने र खाने पानी फिल्टर गरेर वा उमालेर मात्र दिने गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) स्थानीय खानाका परिकारहरूलाई स्वस्थकर ढंगले पकाउने र खुवाउने प्रवन्ध हुनु पर्नेछ ।
- (च) सानो डाइनिङ टेबलको पनि प्रवन्ध भए राम्रो हुनेछ ।
- (छ) खानाको परिकारको विवरण तथा मूल्य निर्धारण गरिएको (मेनु भएको) हुनु पर्नेछ ।

४. स्वास्थ्य, सरसफाई तथा सुरक्षा:

- (क) वास वस्ने कोठा तथा सुत्ने विस्तारामा किरा, लामखुट्टे आदिबाट सुरक्षित भएको हुनु पर्नेछ ।
- (ख) सामुदायिक रूपमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था हुनु पर्ने, खुला नाली र ढल नभएको हुनु पर्नेछ ।
- (ग) वातावरण मैत्री कृषि, पर्यटन क्रियाकलाप, पर्यटकीय सम्पदाहरूको संरक्षण, सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था, फूलबारी र वृक्षारोपण गरी हरियाली हुनु पर्नेछ ।

सचिव

सचिव

अनुसूची - ३
(दफा ४ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)
होम स्टे दर्ता प्रमाणपत्र

..... गा.पा./न.पा./उप म.न.पा./ म.न.पा. को कार्यालय

प्रमाणपत्र संख्या:

मिति:

.....

होम स्टे संचालन प्रमाणपत्र

..... लाई होम स्टे संचालन कार्यविधि, २०७५ मा व्यवस्था भए अनुसार सामुदायिक / नीजि होम स्टेका रूपमा दर्ता गरी यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

१) सदस्यको नाम:

२) ठेगाना:

३. मान्य अवधि:

HOME STAY OPERATION CERTIFICATE

..... Homestay is registered / renewed as a Community /Private Homestay under Homestay Operation Procedures, 2075 B.S.

1. Name of the owner:

2. Address of the owner:

3. Valid up to:

शर्तहरू

- व्यवस्थापन तथा संचालन समितिसंग समन्वय गरी पर्यटकहरूलाई बसोबासको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- चलन चल्तीको वा निर्धारित मूल्यभन्दा बढी मूल्य लिनु हुदैन ।
- स्थानीय सामाजिक सांस्कृतिक वातावरणलाई असर पर्ने खालका क्रियाकलापहरू गर्नु गराउनु हुदैन । यो प्रमाणपत्र तथा अनुसूची-४ बमोजिमको आचार संहिता सबैले देखे स्थानमा राख्नु पर्नेछ ।
- व्यवस्थापन तथा संचालन समितिसंग समन्वय गरी प्रत्येक वर्ष प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ ।
- यो प्रमाणपत्र एक एक वर्षमा नविकरण गराउनु पर्नेछ ।

अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने अधिकृतको

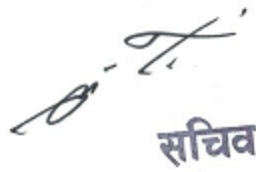
नाम:

दर्जा:

दस्तखत:

मिति:

सचिव

सचिव

अनुसूची - ४

(दफा ९ को उपदफा (३) खण्ड (ढ) संग सम्बन्धित)

Code of Conduct for the Visitors (आचार संहिता)

The home Stay visitors are expected to abide the following points:

पर्यटकहरूले निम्न लिखित आचार संहिताको पालना गर्नु पर्नेछ

1. Do not pressure the owner for food, beverage and facilities not available at home stay (होम स्टेमा उपलब्ध हुन नसक्ने खाना, पेय पदार्थ र सुविधा बारे संचालकलाई दबाव दिन पाइने छैन) ।
2. Do not disturb people at home or outside (होम स्टे र छिमेकीलाई असर पर्नेगरी होहल्ला गर्न पाइने छैन) ।
3. Do not offer anything to the people beyond one's capacity (होम स्टे संचालकको क्षमता बाहिरको सेवा सुविधा माग गर्न पाइने छैन) ।
4. Beware of doing any behavior (such as sexual activities or sexual harassment) which is impermissible to the local socio-cultural values (सामाजिक मूल्य मान्यता, धर्म संस्कृतिको हिसावले नपच्ने ब्यवहार, गतिविधी, यौनजन्य हिंसा गर्न पाइने छैन) ।
5. Respect to the rites and rituals of the local people; wear such clothes that are permissible to the community (स्थानीय समुदायको रिति रिवाजलाई सम्मान गर्नु पर्नेछ र समुदायमा सहज हुने कपडाहरू लगाउनु पर्नेछ) ।
6. Do not impress the owner or other people for doing immoral or illegal activities; respect to the household routine for entrance and exit (अनैतिक र गैरकानुनी क्रियाकलाप गर्न समुदायलाई दबाव दिन हुँदैन) ।
7. Supply and use of narcotics or any forms of psychotropic drugs at home or outside is strictly prohibited (कुनै प्रकारका लठ्याउने प्रकारका लागु पदार्थहरू प्रयोग गर्न र विक्रि वितरण तथा ओसार पसार गर्न सख्त मनाही छ) ।
8. Respect to the biodiversity and ecology of the environment (जैविक विविधता र वातावरणीय परिस्थितिलाई सम्मान गर्नुहोस) ।

सचिव